

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" maija numurā 2
- LLKC konsultanti palīdzēs mazajām saimniecībām 2
- Veikta sezonas pirmā ražas prognozēšana 3
- LLKC sāk pieņemt pieteikumus GLOBALG.A.P. sertifikācijai 3
- Profesionālas bezmaksas konsultācijas – iespēja lauksaimniekiem 3
- Nodokļu piemērošana, ja fiziskā persona iznomā vai izīrē savu īpašumu 4
- Vistai vajag vistas dzīves apstākļus ... 6
- Ūdens resursu piemērotība laistīšanai 8
- "Jātnieki" – vieta, kur atpūsties 10
- Dabas skaitīšanas datus pirmais uzzina īpašnieks! 12
- Pētījums par KLP ietekmi uz vidi 13
- Vāc parakstus bišu glābšanai 13
- EK ierosina uzlabot cenu pārredzamību 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2019. gada jūlijā 14
- Par darbu vasaras brīvlaikā skolēniem un viņu vecākiem 15

AKTUALITĀTES

VALMIERĀ AIZVADĪTS PIRMAIS "NOVARA GARŠAS" PASĀKUMS

Valmierā 17. un 18. maijā aizvadīts pirmais no pieciem Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra organizētajiem "Novada Garšas" pasākumiem – "Nogaršo Latviju Vidzemē". Divu dienu laikā vairāk nekā 30 mājrāzotāji iepazīstināja apmeklētājus ar saviem gardumiem, dalījās pieredzē un ieguva jaunus klientus.

Apmeklētāju nedalītu uzmanību izpelnījās dažādas pavāru meistarklases – kā pareizā steiku gatavošana ar šefpavāru Jāni Šļaukstiņu, tā tiem piemērotu mērcīšu piemeklē-

šanā ar mājrāzotāju Sandru Vilni. Skolu pavāri pierādīja, ka arī skolēniem no vietējiem produktiem var pagatavot gardas pusdienas – bērni tās notiesāja gardu muti. Šefpavāra Riharda Enika vadībā tika meklēta Vidzemes garša, bet bērniem bija iespēja iemācīties pagatavot arī gardas un veselīgas sviestmaizes.

Apmeklētāji ne vien izbaudīja meistarklases un degustēja Vidzemes gardumus, balsojot par sev tīkamāko, bet arī guva informāciju par iespējām un priekšrocībām vietējos produktus saņemt ar īso piegāžu ķēžu starpniecību. Ikviens varēja se-

kot arī sacensībām starp topošajiem pavāriem no Valmieras, Priekule un Smiltenes tehnikuma. Uzvaras laurus šai reizē plūca valmierieši.

Katrā LLKC rīkotajā garšu pētūrā Latvijas reģionos izcelts kāds konkrēts produkts – Valmierā tā bija gaļa. Tautas garšas balsojumā trīs izceltā produkta saimnieki un pa vienam saimniekam no citām kategorijām, par kuriem nobalsots visvairāk, saņem bezmaksas iespēju piedalīties "Novada Garšas" noslēguma pasākumā Hanzas peronā Rīgā septembra beigās.

► 16. lpp.

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" MAIJA NUMURĀ

Kādā situācijā ir lauksaimniecība Latvijā? Kādaī jābūt nākotnes lauku politikai? Šie un virkne citu jautājumu šobrīd tiek celti galdā apspriešanai sabiedrībai, lai līdz gada beigām sagatavotu Latvijai vislabāko politiku laukiem ES Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) 2021.–2027. gadam ietvaros. Par KLP diskusijām, kā arī par nākotnes tiešmaksājumu sistēmu lasiet žurnāla "Latvijas Lopkopis" maija numurā.

Kāda ir Latvijas lielo piensaimniecību konkurētspēja salīdzinājumā ar citu valstu piensaimniecībām, analizē LLKC ekonomikas konsultants Raivis Andersons. Viens no ekonomista faktos balstītajiem secinājumiem ir, ka salīdzinoši zemākas piena cenas Latvijā apgrūtina iespējas investēt, turklāt – jo straujāk cenšas attīstīties saimniecība un vairāk aizņem, jo finansiāli nestabilāka tā ir.

Par faktoriem, kas ietekmē zāles skābbarības kvalitāti, raksta LLKC lopkopības konsultante Kornēlija Averjanova. Savukārt par pirmieņa sastāva nozīmi teļu ēdināšanā – LLKC Lopkopības nodaļas vadītājas

un žurnāla nozaru redaktore Silvijas Dreijeres skaidrojums. Risinājumus acidozes mazināšanai govīm apskata LLKC lopkopības konsultante Laila Plīta. Par svaigpiena sausnas izmaiņu cēloņiem un kopsakarībām – LLKC Lopkopības kompetenču centra vadītājas Anitas Siliņas raksts.

Saimnieku pieredzes rubrikā virkne interesantas lasāmvielas. Par to, kā gaļas liellopus audzē Zviedrijā, stāsta LLKC Preiļu biroja lopkopības konsultante Zita Briška. Žurnālā lasiet arī par Latvijā pirmo Būru dižciltīgās tīršķirnes kazu ganāmpulku, kas pieder Burtņieku novada p/s "Kamenes" saimniecei Līgai Kaņepai. Savukārt par 350 vistu liela ganāmpulka modernu apsaimniekošanu, ieviešot automātisko barošanas sistēmu, stāsta Laura Irbe no Kocēnu novada.

Ar kādiem izaicinājumiem cūkgaļas tirgū nāksies šogad sastapties cūkaudzētājiem, raksta Latvijas Cūku audzētāju asociācijas izpilddirektore Dzintra Lejniece.

Par to, cik veiksmīgu mājvietu zirgiem Salaspils novada "Piķurgās" izdevies radīt zirgaudzētājiem Ilzei Krūmiņai un Jānim Vitolam, raksta žurnāliste Dace Millere.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīt var arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2019_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos. **LI**

Iveta Tomsone,
LLKC Apgāda vadītāja

LLKC KONSULTANTI PALĪDZĒS MAZAJĀM SAIMNIECĪBĀM

Mazās lauku saimniecības, kuras plāno tālāku attīstību, var izstrādāt projektu pieteikumus 15 000 eiro liela atbalsta saņemšanai. Palīdzību projektu izstrādē sniegs arī aptuveni 70 LLKC konsultanti birojos visā Latvijā.

Uz atbalstu var pretendēt saimnieciskās darbības veicējs – fiziska persona, kuras dzīvesvieta ir deklarēta lauku teritorijā, vai juridiska persona, kuras juridiskā adrese ir lauku teritorijā.

Lai saņemtu atbalstu, vērā tiks ņemti vairāki kritēriji. Piemēram, gada kopējam neto apgrozījumam vai standarta izlaides vērtībai jābūt vismaz 2000 eiro, bet neviens no

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

šiem rādītājiem nedrīkst pārsniegt 15 000 eiro. Kopējā īpašumā esošā vai nomātā lauksaimniecībā izmantojamā zeme nepārsniedz 50 ha, ir reģistrēta saimnieciskā darbība un iesniegts gada pārskats vai deklarācija (D3) par iepriekšējo gadu u. c.

Projektus var īstenot dažādos ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu saistītos darbības virzienos. Plānotajam projektam ir jābūt saistītam ar nepārstrādātu un pārstrādātu lauksaimniecības produktu ražošanu.

Lai pārliecinātos par saimniecības atbilstību vispārējiem kritērijiem, var izmantot LLKC izstrādāto interneta rīku "ES atbalsta pieejamības noteikšanas programma", kas pieejams <http://esatbalsti.llkc.lv/>

Papildjautājumus var uzdot "Forums ES finanšu piesaistei", kas pieejams <http://forums.llkc.lv/>

LLKC kontaktpersonu saraksts pieejams: <http://new.llkc.lv/lv/nozares/ekonomika/llkc-konsultanti-palidzes-mazajam-saimniecibam-0>

Projektu iesniegumu pieņemšanas laiks būs no 2019. gada 17. jūnija līdz 18. jūlijam. Apkalpojamo personu skaits birojos ir ierobežots, tāpēc sazinieties ar konsultantiem savlaicīgi. **LI**

LLKC Ekonomikas nodaļa

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

LLKC SĀK PIENĒMT PIETEIKUMUS GLOBALG.A.P. SERTIFIKĀCIJAI

Jau vairāk nekā 200 000 ražotāju visā pasaulē izmanto starptautisko sertifikātu GLOBALG.A.P., kas apliecina drošas un nekaitīgas pārtikas ražošanu. Nu šī sertifikāta saņemšanai var pieteikties arī interesenti no mūsu valsts, jo LLKC jau apmācījis pirmos 13 konsultantus, kuri varēs veikt sertifikāciju saimniecībās.

Starptautiskajai sertifikācijas sistēmai LLKC pievienojās šī gada pavasarī, noslēdzot sadarbības līgumu ar GLOBALG.A.P.

Mārtiņš Cimermanis, LLKC valdes priekšsēdētājs: “Mēs vēlamies radīt stimulu lauksaimniekiem Latvijā, pārņemt drošas un ilgtspējīgas pārtikas sistēmas praksi, lai padarītu Latviju par labāku vietu, kur dzīvot mūsu bērniem

UZZIŅA:

- GG sertifikātu var saņemt augkopības un lopkopības produkcijas ražotāji, gatavās produkcijas uzglabāšanas noliktavas, mazumtirgotāji un izplatītāji, akvakultūras saimniecības;
- Pašlaik GG apvieno vairāk nekā 440 biedrus;
- GG sertifikātu saņēmuši vairāk nekā 200 000 ražotāji 135 pasaulē valstīs;
- Sertificēt iespējams vairāk nekā 600 produktus.

un mums pašiem. Šis sertifikāts palīdzēs apmierināt patērētāju vēlmi pārziņāt pārtikas produktu izejvielu izcelsmi un saņemt apliecinājumu tam, ka tie ra-

žoti ar pietiekamu rūpību un atbildību, kā arī nodrošinās pārtikas izsekojamību visos tās aprites posmos.”

LLKC mērķis, iekļaujoties GLOBALG.A.P., ir izveidot tādu LLKC speciālistu komandu, kura būtu spējīga vietējās produkcijas audzētājiem palīdzēt sagatavoties iekļūšanai starptautiskajā kvalitātes shēmā. Viena laikus komandas uzdevums, piesaistot jaunus kandidātus sertifikāta iegūšanai, būs vietējās produkcijas noieta veicināšana, palīdzot vietējās produkcijas audzētājiem sekmīgāk startēt zaļajā publiskajā iepirkumā.

Pieteikšanās GLOBALG.A.P. sertifikācijai, rakstot uz: raivis.maksis@llkc.lv.

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,
LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

VEIKTA SEZONAS PIRMĀ RAŽAS PROGNOZĒŠANA

Praktiski visu ziemas kviešu, rudzu, tritikāles un ziemas rapšu lauka apskate vieš cerības, ka šis beidzot varētu būt labas ražas gads. Tā pēc pirmajiem šīs sezonas lauku apsekojumiem ražas prognozēšanai maija beigās secina LLKC augkopības speciālisti.

Augu labu attīstību ietekmējuši laika apstākļi pērnā gada rudenī, kad ražu vāca ievērojami agrāk un arī ziemāju sēja notika ļoti savlaicīgi. Turklāt aizvadītā gada rudens izrādījās viens no garākajiem un siltākajiem, – septembris un arī neparasti siltais oktobris nodrošināja

to, ka pat nedaudz novēlotos sējumos vai tādos, kuros sausuma dēļ aizkavējās dīgšana, augi varēja attīstīties labi.

Oskars Balodis, LLKC Augkopības nodaļas vadītājs: “Ziemas kviešu vidējais ražas potenciāls visā valstī pašlaik pārliecinoši ir virs 5 t/ha. Izskatās arī, ka visos valsts reģionos šī gada raža varētu būt augsta. Labi sacerojuši rudzi un tritikāle, visi lauki ir izlīdzināti. Ziemas rapša laukos biežība ir vienmērīga un ziedēšanas beigu fāzē esošie augi – spēcīgi. Tiesa gan, dažviet augi joprojām cieš no mitruma trūkuma, tādēļ vasaras vidū vērtēsim, kā šis ap-

stākļis ietekmēs ražas potenciālu.”

Ar ziemajiem apsētās platības šogad tiešām iespaidīgas – vairāk nekā 372 tūkstoši ha, kas, salīdzinot ar 2018. gadu, ir vairāk par 132 tūkst./ha. No tiem 327 tūkst./ha aizņem kvieši; 34 tūkst./ha – rudzi; 5985 ha – mieži; 5030 ha – tritikāle. Tiesa gan, vēl nav sasniegts 2016. gada rekords, kad ziemāju platības visā valstī aizņēma vairāk nekā 377 tūkst. ha. Ziemas rapsis sēklu ieguvei šogad iesēts vairāk nekā 96 tūkstošos hektāru.

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,
LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

PROFESIONĀLAS BEZMAKSAS KONSULTĀCIJAS – IESPĒJA LAUKSAIMNIEKIEM

Atgādinām, ka aizvien ir pieejamas bezmaksas individuālas konsultācijas 1500 eiro apmērā ikvienam lauksaimniekam vai mezsaimniekam!

Iespēju individuāli saņemt profesionālu bezmaksas konsultāciju radījis Lauku attīstības plāna (LAP) 2014.-2020. apakšpasākums “Atbalsts konsultāciju pakalpojumu izmantošanas veicināšanai”. Tas paredzēts kā praktisks atbalsts lauksaimniekiem ar mērķi veicināt individuālu konsultā-

ciju saņemšanu par saimniecības, uzņēmuma vai ieguldījuma ekonomisko un ekoloģisko rādītāju uzlabošanu, par nekaitīgumu klimatam un noturību pret klimata pārmaiņām, kā arī par savstarpējās atbilstības prasību ievērošanu.

Projekta ietvaros iespējams saņemt konsultācijas augkopībā, lopkopībā, mezsaimniecībā un ekonomikas nozarē.

Lai saņemtu konsultācijas lauksaimniecībā, jāsazinās ar tuvāko LLKC biroju, savukārt par mezsaimniecības jautājumiem – ar Meža konsultāciju pakalpojumu centru.

Eiropas apmaksātās konsultācijas būs pieejamas vēl līdz 2019. gada nogalei. Tādēļ aicinām lauksaimniekus un mezsaimniekus izmantot iespēju saņemt profesionālu bezmaksas konsultāciju savas saimniecības vai uzņēmuma ilgtspējīgas un ekonomiski izdevīgas saimniekošanas nodrošināšanai.

Konsultantu kontaktinformācija pieejama: <http://new.llkc.lv/lv/nozares/augkopiba-ekonomika-lopkopiba-mezsaimnieciba/profesionalas-bezmaksas-konsultacijas-iespeja>

LLKC informācija

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

NODOKĻU PIEMĒROŠANA, JA FIZISKĀ PERSONA IZNOMĀ VAI IZĪRĒ SAVU ĪPAŠUMU

Ar vien biežāk fiziskās personas iznomā vai izīrē sev piederību kustamu (piemēram, automašīnu) vai nekustamu (piemēram, dzīvokli, zemes gabalu) mantu. Apskatīsim, ko par šādā veidā gūtu ieņēmumu aplikšanu ar nodokli nosaka normatīvie akti un kas jāievēro, lai ne-

būtu pārpratumu vai nepatīkšanu ar Valsts ieņēmumu dienestu, gūstot šādus ieņēmumus. Rakstā apskatīti nodokļu piemērošanas jautājumi, bet ne juridiskās nianšes, kas jāievēro, sagatavojot līgumus.

Iznomājot vai izīrējot savu īpašumu, fiziskā persona var izvēlēties reģistrēties kā saimnieciskās darbības veicējs

(šajā gadījumā maksā iedzīvotāju ienākuma nodokli vai mikrouzņēmumu nodokli) vai arī izmantot iespēju paziņot Valsts ieņēmumu dienestam par saimnieciskās darbības neregistrēšanu (ja saistībā ar īpašuma iznomāšanu/izīrēšanu nerodas saimnieciskās darbības izdevumi vai arī tie ir nebūtiski).

► 5. lpp.

Reģistrē saimniecisko darbību VID, maksā iedzīvotāju ienākuma nodokli	Paziņo VID par saimnieciskās darbības neregistrēšanu	Reģistrē saimniecisko darbību VID, maksā mikrouzņēmumu nodokli
NODOKĻI, IESNIEDZAMIE PĀRSKATI		
IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMA NODOKLIS: 20% gada ienākumam līdz 20 004 eiro (no saimnieciskās darbības ieņēmumu un saimnieciskās darbības izdevumu starpības) 23% gada ienākuma daļai, kas pārsniedz 20 004 eiro (no saimnieciskās darbības ieņēmumu un saimnieciskās darbības izdevumu starpības) 31,4% gada ienākuma daļai, kas pārsniedz 55 000 eiro • maksā IIN avansa maksājumus • iesniedz gada ienākumu deklarāciju • piemēro atvieglojumus, attaisnotos izdevumus un neapliekamo minimumu	IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMA NODOKLIS: 10% no īres, nomas ieņēmumiem; • nav tiesību pirms nodokļa aprēķināšanas no ieņēmumiem atskaitīt saimnieciskās darbības izdevumus (izņemot nekustamā īpašuma nodokli) • gada ienākumu deklarāciju iesniedz, ja: a) nodokli nav ieturējis īrnieks – juridiskā persona b) vēlas samazināt apliekamo ienākumu par nekustamā īpašuma nodokli • nepiemēro neapliekamo minimumu un atvieglojumus (attiecinā uz ieņēmumiem, kas gūti no īres/nomas)	MIKROUZŅĒMUMU NODOKLIS Mikrouzņēmumu nodokļa likme ir 15 procenti no ieņēmumiem (nodoklis ietver iedzīvotāju ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas) • reizi ceturksnī maksā mikrouzņēmumu nodokli • reizi ceturksnī sniedz mikrouzņēmumu nodokļa deklarāciju • nepiemēro neapliekamo minimumu un atvieglojumus par periodu, kad tiek maksāts mikrouzņēmumu nodoklis
VALSTS SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS OBLIGĀTĀS IEMAKSAS ja ienākumi mēnesī pārsniedz 430 eiro , veic valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas + iemaksas pensiju apdrošināšanai 5% no brīvi izraudzīto obligāto iemaksu objekta un faktiskā ienākumu starpības; ja ienākumi mēnesī zem 430 eiro , veic obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 5% no faktiskajiem ienākumiem; ja ienākumi ir mazāki par 50 eiro no gada sākuma, obligātās iemaksas neveic;	VALSTS SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS OBLIGĀTĀS IEMAKSAS neveic valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas;	
GRĀMATVEDĪBA		
uzskaita gan ieņēmumus, gan izdevumus	uzskaita tikai ieņēmumus ieņēmumu uzskaites reģistrā (saimnieciskās darbības ieņēmumus var neuzskaitīt ieņēmumu uzskaites reģistrā, ja saimnieciskās darbības ieņēmumi ir gūti tikai bezskaidras naudas veidā)	uzskaita gan ieņēmumus, gan izdevumu
REĢISTRĒŠANAS KĀRTĪBA		
Reģistrējas VID pirms saimnieciskās darbības uzsākšanas	Informē VID piecu darba dienu laikā no īres līguma noslēgšanas brīža	Reģistrējas VID pirms saimnieciskās darbības uzsākšanas
Iesniedz VID:		
nodokļu maksātāja reģistrācijas lapu. (MK noteikumu Nr. 537 pielikums)	1) nodokļu maksātāja reģistrācijas lapu; (MK noteikumu Nr. 537 pielikums) 2) pievieno iesniegumu par to, ka izmanto tiesības neregistrēt saimniecisko darbību 3) īres, nomas līguma kopiju	1) nodokļu maksātāja reģistrācijas lapu; (MK noteikumu Nr. 537 pielikums) 2) pievieno iesniegumu par to, ka maksās mikrouzņēmumu nodokli

4. lpp.

Ja fiziskā persona izvēlas reģistrēties kā saimnieciskās darbības veicējs, tad ir jāveic ieņēmumu un izdevumu uzskaitē saskaņā ar grāmatvedības jomu reglamentējošo likumu prasībām. Izmantojot un papildinot Valsts ieņēmumu dienesta mājaslapā pieejamo informāciju īpašuma izīrētājiem, kopsavilkums par būtiskajām lietām, kas jāievēro, ja fiziskā persona gūst ienākumu no kustamā vai nekustamā īpašuma iznomāšanas/izīrēšanas:

Rūpīgi jāseko ieņēmumu apmēram jebkurā 12 mēnešu periodā. Ja ieņēmumi no īpašuma iznomāšanas pārsniedz 40 000 eiro, tad ir obligāti jāreģistrējas VID ar PVN apliekamo personu reģistrā. Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad fiziskā persona ir VID paziņojusi, ka gūst šādus ienākumus, bet saimniecisko darbību izvēlas neregistrēt.

VID metodiskajā materiālā ir iekļāvis dažādus piemērus par ieņēmumiem no dzīvokļa izīrēšanas. Tie paši nosacījumi attiecas arī uz zemes iznomāšanu.

Ieņēmumi no dzīvokļa izīrēšanas vai iznomāšanas ir:

- īres vai nomas maksa;
- īrnieka vai nomnieka veiktie maksājumi dzīvokļa īpašniekam par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa lietošanu (piemēram, apkuri, auksto ūdeni, kanalizāciju, sadzīves atkritumu izvešanu);
- īrnieka vai nomnieka veiktie maksājumi dzīvokļa īpašniekam par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu;
- īrnieka vai nomnieka veiktie nodokļu maksājumi, kas saistīti ar izīrēto vai iznomāto dzīvokļa īpašumu;
- īrnieka vai nomnieka veiktā nomas maksa par zemes lietošanu, ja dzīvojamā māja atrodas uz citai personai piederošas zemes;
- citi ieņēmumi no dzīvokļa izīrēšanas vai iznomāšanas.

PIEMĒRS. *Dzīvokļa īres līgumā noteikts, ka dzīvokļa īrnieks dzīvokļa īpašniekam ik mēnesi veic maksājumus par īri, kā arī maksājumus, kas saistīti ar dzīvojamās mājas apsaimniekošanu un saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem. Dzīvokļa īpašnieka ieņēmumos ieskaita īres maksu, kā arī visus pārējos saņemtos maksājumus.*

Par fiziskās personas (dzīvokļa īpašnieka) ieņēmumiem neuzskata dzīvokļa īrnieka vai nomnieka veiktos komunālos maksājumus komunālo pakalpojumu sniedzējiem.

PIEMĒRS. *Dzīvokļa īres līgumā noteikts, ka dzīvokļa īrnieks dzīvokļa īpašniekam ik mēnesi maksā īri, taču maksājumus par komunālajiem pakalpojumiem un maksājumus, kas saistīti ar dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, veic dzīvojamās mājas apsaimniekotājam un konkrēto komunālo pakalpojumu sniedzējiem. Dzīvokļa īpašnieka ieņēmumos neieskaita īrnieka veiktos maksājumus, kas saistīti ar dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, ja tos veicis dzīvojamās mājas apsaimniekotājam un konkrēto komunālo pakalpojumu sniedzējiem.*

Zemes iznomātājiem būtiski ir ņemt vērā, ka par fiziskās personas (dzīvokļa vai zemes īpašnieka) ieņēmumiem uzskata dzīvokļa/zemes īrnieka vai nomnieka veiktos nekustamā īpašuma nodokļa maksājumus neatkarīgi no tā, vai šos maksājumus veic dzīvokļa/zemes īpašniekam, pašvaldībai vai namu apsaimniekotājam.

Nekustamā īpašuma nodoklis ir vienīgie izdevumi, kurus no ieņēmumiem drīkst atskaitīt tie nodokļu maksātāji, kuri paziņojuši VID par saimnieciskās darbības neregistrēšanu. **LL**

Linda PURIŅA,
LLKC grāmatvedības
eksperte, sertificēta
nodokļu konsultante
e-pasts: linda.purina@llkc.lv
tālrs. 63007561

“LAUKU LAPU” IESPĒJAMS ARĪ ABONĒT

Ja vēlaties “Lauku Lapu” saņemt mājās vai birojā, izdevumu iespējams abonēt tikai par piegādes cenu gan pasta nodaļās, gan “Latvijas Pasta” interneta mājaslapā: <https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/>.
Abonēšanas indekss – 1163.

**Makšķerēšanas,
vēžošanas un zemūdens
medību kartes
var iegādāties internetā:
makskeresanaskarte.lv.**

Izplatītājs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, tālr. 29460886.

PUTNKOPIĀ

VISTAI VAJAG VISTAS DZĪVES APSTĀKĻUS

Laura Irbe Kocēnu novadā izveidojusi nelielu modernu olu ražotni ar automātisko barošanu un videonovērošanu.

Kad iebrucam “Jaunklētniekos”, ir pusdienlaiks un vistas no mītnes tiek laistas pagalma iezogojumā. Tas nozīmē, ka dienas režīma rīta cēliens pavadīts dējot un uz gulētiešanu spānotajam bariņam jāpošas tikai vakarā desmitos. Protams, caur mītnes ērto lūku var stāigāt iekšā un ārā, kad vien sakārojas zaļo zālīti un karstās smilšu vannas nomainīt pret telpu vēsumu un garšīgu barību.

Todien iezogojumā vistām atvēlētā zaļā zona bija diezgan noknābāta, tādēļ Laura ar vīru posās sētas pārvietošanai. To izdarīt nav sarežģīti, jo nožogojumam tiek izmantots plastmasas siets ar viegliem mietiņiem.

Vīrs pamudina uz konkursu

Gan Laura, gan viņas vīrs Lauris vēl pirms dažiem gadiem strādājuši algotu darbu pilsētā. “Abus tomēr saistīja lauki, bet nevarējām atrast atbildi, ko tur darīsim. Šķita – labi būtu vistas. Tādi vienkārši putni. Tagad es varu teikt, ka vienkārši bija tikai vistas nopirkt. Sākās krišana, tās nedēja, slimoja. Mēs jaucāmies pa internetu, meklējām pieredzes stāstus. Nekā daudz jau nebija. Un tad pēkšņi internetā uzšķīrās LLKC mājaslapa ar konkursa “Laukiem būt!” uzsaukumu. Kamēr es vēl šaubījos, Lauris teica: jā! Viņš manī tiešām prata iedvest pārliecību, ka varēšu, ka uzvarēšu, ka izturēšu.”

Tā arī noticis. Laura ar ideju par vistu nomu uzvarējusi, un balvā piešķirti 1000 eiro, bet pēc nodokļu nomaksas maciņā tikuši nepilni 800. Lauris sievai uz konkursa prezentāciju uzbūvējis līdzīgu nesamu vistu mītni miniatūrā. Tur nav trūcis nekā, kas vajadzīgs realitātē – pat oliņa bijusi.

Laura: “Diezgan daudz zināšanu deva gatavošanās konkurss, bet šobrīd tās iegūstu gan Putnkopības asociācijas organizētajos semināros, gan tiekoties ar vienādi domājošajiem.”

Kas vistai garšo?

Gluži sveša lieta vīstkopība Laurai nav bijusi: “Tēva saimniecībā tās nekad turējām, zināju, vistām dod ēst, kā tās dēj. “Jaunklētniekos” jau sākās

Foto: Iveta Tomsone

LAURA IRBE

- IU “Laura Irbe” īpašniece Kocēnu novada “Jaunklētniekos”.
- Nodarbojas ar vīstkopību, audzē 350 Lohmann brown un Leghorn šķirnes vistas.
- Ievērojot dējējvistu labturības prasības, putniem tiek nodrošināti brīvās turēšanas apstākļi.
- Pašu saimnieku un vistu ērtībām ierīkota automātiskā barošanas sistēma, laba ventilācija, un pārdomāta vistu mēslu savākšana.
- Dienā iegūst vidēji 180 olas.
- Olas pārdo tiešajā tirdzniecībā Cēsīs un sadarbībā ar Putnkopības asociāciju Rīgā, Imantas mikrorajona tirgū.
- Papildus saimniecībā tiek audzēti ķiploki un sausziņas.
- Latvijas Putnkopības asociācijas biedre.

Laura Irbe vistas audzē ar mīlestību, tādēļ tās ir drošas un no cilvēkiem nebaidās

kam kompostā un, kad tas gatavs, izmantojam dārzam. Vistu mēsli ir stipri, jābūt uzmanīgiem, bet, pareizi lietoti, ir izcili augsnes uzlabotāji.”

“Jaunklētnieku” vistu galvenā ēdienkarte ir “Dobeles dzirnavniekā” ražotā specializētā kombinētā barība un graudi. Kamēr bijušas vien pirmās simt vistas, vārītas arī putras, kartupeļi, izmantoti ēdiena pārpalikumi no skolas un bērnudārza ēdnīcas. Taču tad Laura aizprātojusies, vai vistām tiešām būtu paredzēts cilvēku ēdiens, un sadarbība pārtraukta. Tagad vistas dabū to, kas pienākas.

Vēl vistu mītnē ir videonovērošanas kamera, kas pieslēgta Lauras mobilajam telefonam, un viņa jebkurā brīdī var noskaidrot, kā aprūpējamie jūtas.

► 7. lpp.

Foto: Iveta Tomsone

Vistu mājas prototips LLKC konkursa “Laukiem būt!” vistu nomas idejas prezentēšanai šobrīd grezno “Jaunklētnieku” iebrucamo ceļu

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Olas
Laura
fasē kartona
kastītēs, uz katras
uzspiežot zīmogu ar saimniecības
zīmolu

◀ 7. lpp.

Brīvībā olu mazāk

Tā kā vistas iet, kur tām tīk – un visos gadalaikos, un jebkādos laika apstākļos, arī olu ievākums nav vienmērīgs. Gadījies, ka izdēj 200, gadījies, ka tikai nedaudz virs simta. Katru dienu vienādu daudzumu var iegūt tikai no nebrīvīvē turētiem putniem, bet tādu iespēju Laura pat nepieļauj un uz to vairs nemudina arī sabiedrība.

Laura: “Man pircēji dažreiz jautā, vai tajā pulkā gaiļi arī ir. Nezinu, kādēļ viņus tas interesē, bet ir, jā. Gailim faktiski dēšanas procesā nav nekādas ietekmes un nozīmes, jo vistas dēšanai ir ieprogrammētas bez gaiļa klātbūtnes. Tos mēs iegādājāmies tikai skaistumam un vanaģu uzraudzīšanai. Vistu īpašu uzmanību tam, kas lido debesīs, nepievērš, toties uz acīgā gaiļa brīdinājuma saucieniem gan reaģē zibenīgi. Visi gaiļi mums ir skaisti, šķirnes. Pirkām no zemnieku saimniecības “Vilciņi” Jēkabpils pusē. Jaunputnus – trīs līdz četrus mēnešus

vecus pērkam no zemnieku saimniecības “Mazputnēni” Raunā. Vistas produktivitāte ir divi gadi. Mēs tās nekaujam, bet par simbolisku cenu pārdodam citiem audzētājiem, kam olas nav biznesa pamats.”

Kanibālisma novēršana

Zināms, ka vista mēdz būt diezgan agresīva, ja pamana kādu rētu sugasmasas ķermenī, un knābāšana tad izvērsas nežēlībā. Tādēļ redzot, ka dažām vistām dibeni, kājas un pat gailim daļa sekstes nopūsta ar lillā krāsu, jautājām, ko tas nozīmē. Laura apliecināja – kanibālisms: “Vista burtiski vaktē, līdzko kādai ierauga sarkanumu, bet šis līdzeklis nelāgās domas novērš un reizē arī dezinficē brūci. Tāpat ap vistu kājām es lieku gredzenus. Tad zinu, kura pirmā sāka dēt, kura ilgojas perēt cāļus, ko šeit nepieļaujam. Ir gan mums pāris klukstes ar maziem cāļiņiem, bet tas tāpat – sava prieka pēc.”

Ekonomiskais izdevīgums – tūkstošiem vistu

Uz jautājumu, vai 350 vistas ir Irbju ģimenes saimniecības punkts, sarunā iesaistās Lauris: “Lai būtu atdeve un ekonomiskais izdevīgums, vajadzīgs vismaz desmitkārtīgs cipars. Patlaban tas telpu dēļ nav iespējams, bet uz tādu mērķi jāiet. Darbs jau ir vienāds – audzē 350 vai 3500 vistas. Palielinās vienīgi barības daudzums un, protams, apgrozījums. Tātad – tikai celtniecības jautājums jāatrisina.”

Ilze Galkina

Materiāls no LLKC žurnāla

“Latvijas Lopkopis” maija numura.

Foto: Iveta Tomsone

Vistu barošanai izmanto automātisko barošanas sistēmu

Vienīgais SPECIALIZĒTAIS LOPKOPĪBAS ŽURNĀLS LATVIJĀ!

- Aktualitātes piena un gaļas lopkopībā, kā arī zirgkopībā.
- Intervijas ar nozares līderiem.
- Saimnieku pieredzes stāsti no visiem Latvijas novadiem.
- Praktiski profesionāļu padomi piena un gaļas lopu audzētājiem.
- Informācija par nozarei saistošām likumdošanas izmaiņām.
- Jaunumi no Latvijas un pasaulē tirgiem.

Izdevējs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

Žurnālu “Latvijas Lopkopis” iespējams abonēt VAS “Latvijas Pasts” pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski “Latvijas Pasts” mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2019_gads/

Abonēšanas cena
6 mēnešiem – 19,50 eiro,
3 mēnešiem – 9,90 eiro.

DĀRZKOPĪBA

Lai gan maijā ik pa laikam ducināja pērcons un bieži bija vērojamas lietus gāzes, tām kopumā bija tik fragmentārs raksturs, un nav iespējams runāt par konkrētām nokrišņu zonām. Pat laika prognožu kartēs sagaidāmie nokrišņi parādījās kā mazi punktiņi. Līdz to var teikt, ka sausuma ietekme kopumā Latvijā pastiprinās. Tas savukārt nozīmē, ka vienīgā iespēja, kā cerēt uz labu ražu dārzos, ir izmantot laistīšanas iespējas.

Taču ir vairāki aspekti, kas ir svarīgi, kādu tieši ūdeni mēs izmantojam laistīšanai, jo no tā lielā mērā būs atkarīga laistīšanas kvalitāte.

Dabiskie ezeri, upes

Latvija ir ļoti bagāta ar lielākām un mazākām upēm, to tīkls ir tik liels, ka nav nemaz tik daudz saimniecību, kur nebūtu pieejami šie ūdens resursi.

Kādas ir šo resursu priekšrocības

- Plašais upju un ezeru tīkls ļauj saimniecībām, kurām visi lauki nav vienuviet, izveidot vairākas ūdens ņemšanas vietas.
- Virsējie iekšzemes ūdeņi lielākajā daļā gadījumu ir ļoti piemēroti augu laistīšanai.
- Nav nepieciešami lieli papildu naudas resursi, lai ūdeni varētu izmantot laistīšanai, taču jāatceras par dabas resursu nodokli (VID EDS sistēmā).
- Iespējama resursa atjaunošanās (nokrišņu gadījumā).

Kādi ir trūkumi

- Nav pieļaujama nekontrolējama izmantošana.
- Lai nodrošinātu ilgtspējīgu izmantošanu, nepieciešama ņemšanas vietas izveidošana. Tas prasa gan zināšanas, gan prasmes.
- Ūdens ņemšanas vietu nedrīkst izveidot tā, ka tā jebkādā veidā traucētu citiem publisko ūdeņu lietotājiem.

Kas jāievēro, lai šādu ūdeni varētu sekmīgi izmantot?

Skaidrs, ka šādi ūdeņi var saturēt daudz un dažādus organiskos piemaisījumus, kas nozīmē, ka ir jābūt gan rupjajam filtram ūdens ņemšanas vietā, gan smalkākam, kur ūdens jau aiziet uz konkrētu izmantošanas vietu. Īpaša nozīme tam ir gadījumā, ja tiek izmantotas pilināšanas laistīšanas iekārtas. Šo

ŪDENS RESURSU PIEMĒROTĪBA LAISTĪŠANAI

Foto: Māris Narvils

Ezeri ir daļa no mūsu ūdens resursiem

iekārtu ekspluatācija nav iedomājama bez filtru izmantošanas. Īpaši nejaucas ir aļģes un sīkie ūdensaugi. To nekontrolēta nonākšana pilināšanas caurulēs var novest pie pilnīgas pilinātāju aizsērēšanas. Ir svarīgi, lai vietas, kur tiek sagatavoti mēslošanas maisījumi un darba šķīdumi, pēc iespējas mazāk apspīdētu saules gaismā, ja mēslojuma konteineri ir baltā krāsā. Tādos ļoti aktīvi veidojas aļģes, jo sevišķi mēslojuma ietekmē. Tādēļ lietderīgāk ir izmantot tos konteinerus, kas ir melnā krāsā. No tiem ir divējāds labums: ūdens straujāk uzsilst augiem piemērotākā temperatūrā; tumsā praktiski ūdenī neveidojas aļģes.

Raktie dīķi

Ļoti daudzas saimniecības, lai dažādotu ūdens pieejamību, rok dīķus.

Dīķu ūdens priekšrocības

- Praktiski ir iespējams veidot jūsu izvēlētajā vietā, izmantojot rīkstnieka pakalpojumus.
- Ūdens var būt pēc sastāva ļoti līdzīgs dabiskiem ūdens avotiem.
- Izmantošanas nosacījumi ir ļoti līdzīgi.
- Pastāv iespēja paplašināt un padziļināt.
- Var kalpot kā dekoratīvs ainavas elements
- Dīķis var tikt izmantots kopā ar dziļurbumu.

Dīķu trūkumi

- Nepareizi izvēlētajā vietā ūdens var drīz izzīst.
- Neprecīzi aprēķini dīķa lieluma izvēlē var radīt ūdens nodrošinājuma deficītu.
- Reti, bet var būt gadījumi, kad dīķa ūdens bez papildu pasākumiem nav piemērots pilienvēda laistīšanas sistēmām.

Kā dīķi izmantot efektīvi?

Lai dīķis kalpotu pēc iespējas efektīvāk, ir svarīgi vairāki priekšnoteikumi. Jāparedz, lai dīķī ūdens papildinātos arī no virszemes ūdens noteces, ne tikai gruntsūdeņiem. Kad dīķis tikko izrakts, ir jāveic tā profila oderēšana ar māla kārtu. Tai jābūt vismaz 10 cm biezai. Tie ir papildu izdevumi, taču daudzkārt tiks uzlabota dīķa spēja saglabāt ūdeni. Ja tas netiek izdarīts, tad vietās, kur augšējie slāņi ir iridenā gruntī, notiks ievērojamas ūdens noplūdes. Nākamais – ir svarīgi ap dīķi veidot apstādījumus. Tie dos noēnojumu, kā rezultātā mazāk ūdens zudīs dīķa iztvaikošanas rezultātā. Dekoratīviem apstādījumiem, kas sastāv tikai no lakstaugiem vai ziemeļietiem un vasaras puķēm, nav ietekme uz ūdens iztvaikošanas procesiem. Apstādījumus vislabāk veidot ap dīķi pusapļa veidā, ar atvērumu vislabāk uz dienvidiem, dienvidrietumiem vai dienvidaustrumiem.

► 9. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 8. lpp.

Tā dīķis būs pasargāts no valdošiem vējiem un to vairāk apspīdēs saule. Ūdens dīķī straujāk uzsils un lēnāk atdzīs. Mazāka būs arī vēja ietekme. Ap tādu dīķi nekad nebūs salnu, jo ūdenim piemīt ļoti liela siltuma inerence. Ļoti reti kur redzami apstādījumi ap dīķiem.

Dziļurbums kā resurss

Dziļurbumi Latvijā tiek izveidoti ļoti dažādos dziļumos, sākot 10-12 metriem līdz pat pāri simtam. Interesanti, ka ir Latvijā vietas, kur šādā dziļumā atrodas termālie ūdeņi, kuros ūdens temperatūra sasniedz jau +60 °C. Tādā temperatūrā var apdedzināt rokas. Tas nozīmē, ka dziļurbumi izvietojas dziļumos ar atšķirību pat līdz 10 reizēm.

Dziļurbuma ūdens priekšrocības

- Sistēma nodrošina spiedienu, kā rezultātā var ūdeni padot jau zināmā attālumā bez papildu sūkņiem.
- Ietilpība var būt ievērojama, ja ir trāpīts ar ūdeni bagātos horizontos.

Dziļurbuma ūdens trūkumi

- Ūdens ir ļoti auksts, parasta avota ūdens temperatūrā +4 līdz +6 °C.
- Viena no lielākajām problēmām ir ūdenī izšķīdušie sāļi. Jo dziļāks dziļurbums, jo vairāk sāļu tajā izšķīst. Vēl svarīgi ir karbonātu joni, kas rada augstu ūdens cietību. Tādi daudz būs sastopami Zemgales reģionā un ap lielo upju baseiniem. Ūdens var būt bagāts ar trīsvērtīgo dzelzi.

Kā labāk izmantot dziļurbuma ūdeni?

Pirmais, ūdeni noteikti vajag sasildīt, tam vislabāk noderēs jau esošs dīķis.

Foto: Māris Narvils

Dīķa krastos augošie augi veicina bioloģisko daudzveidību

Foto: Māris Narvils

Smilšu filtrs – būtiska laistīšanas sistēmas sastāvdaļa

Vai vēl labāk, ja šīs divas ūdens resursu sistēmas tiks apvienotas. Tas nozīmē, ka saule varēs uzsildīt šo ūdeni un augus varēs laistīt ar siltāku ūdeni. Daudz nopietnāka ir sāļu problēma un ūdens cietība. Lai samazinātu vai likvidētu šīs problēmas, ir jāparedz vairāki pasākumi, pirms ar tādu ūdeni jebkas tiks laistīts. Turklāt bīstamība pastāv, izmantojot jebkuru laistīšanas sistēmu. Lielo un mazo sprinkleru laistīšanas sistēmām bīstama būs augsnes virskārtas sasāļošana. Katrs taču zina, kas notiek, ja augus podos laista tikai no augšas, ļoti aktīvi veidojas balto nosēdumu kārtas. Tas pats, tikai lēnāk notiks uz lauka.

Savukārt pilienvēda laistīšanas sistēmām tas draud ar piliņātāju iziešanu no ierindas. Kā tad rīkoties? No divvērtīgās dzelzs tikt vaļā ir vienkārši, tikai vajag ūdeni no dziļurbuma pārpumpēt dīķī, un dzelzs pati saskarē ar gaisu pārvērtīsies trīsvērtīgajā (rūsa) un nogulsnesies dīķa dibenā. Ar izšķīdušajiem sāļiem cīnīties var daļēji. Ūdenim

Foto: Māris Narvils

Dīķis ar daudzpakāpju krastu

sajaucoties ar dīķa ūdeni, vienkārši mainās sāļu koncentrācija (EC elektrovadītspēja). Šis lielums jāmēra arī, pirms ūdens tiek padots uz piliņāšanas sistēmām. Savukārt ar ūdens cietību cīnās, ūdeni paskābinot. Tad rīkojas sekojoši. Ūdens paskābināšana notiek, pirms sāk piliņāšanu (ar to arī vienmēr sāk un tikai tad pievieno mēslošanas līdzekļus, ja mēslo, ja nē, tad pilina ūdeni). Optimāli ūdenim vajadzētu būt pH 6,0–6,2 robežās. Viena vienība skābumam ir, piemēram, no pH 6,0–7,0. Tātad, ja mums vajag paskābināt ūdeni no pH 7,0 uz 6,0, mēs sakām, ka mums ūdens ir jāpaskābina par vienu vienību. Uz kubikmetru ūdens (1000 litri), lai paskābinātu par vienu vienību, ir jāņem attiecīgi kāds no šiem pieejamajiem līdzekļiem – 40 g slāpekļskābe vai 100 g ortofosforskābe, vai 30 g sērskābe, vai 60 g skābeņskābe.

Lietus ūdens

Resurss, kas ir viens no labākajiem. *Priekšrocības*

- Tas ideāli piemērots augu vajadzībām – nav sāļu (mīksts), praktiski nav karbonātu (nav jāskābina).

- Augstāka ūdens temperatūra, tādēļ ātrāk var izmantot augu laistīšanai.
- Ļoti efektīvi var savākt ūdeni nelielu platību laistīšanai gan lauka, gan segtām platībām.

Trūkumi

- Pieejamība ierobežota, tikai tad, kad līst.
- Lai varētu izmantot lielākos apjomos, nepieciešams uzkrāšanas dīķis, sevišķi, lai pārsūknētu ūdeni, kas noliest ārpus veģetācijas perioda.
- Ap ēkām nepieciešams izbūvēt ūdens savākšanas notekas vai lietus ūdens kanalizāciju ar nosēdakām.

Lietus ūdens potenciālā ieguve būs atkarīga no jumta platības. Sarēķiniet, cik jums ir jumta platība, un tālākais jau ir vienkārši. Atrodiet, cik jūsu apkārtnē ir ilggadīgo nokrišņu veģetācijas periodā mm, un jūs sapratīsiet, cik tonnas vai kubikmetrus varēsiet savākt. Viens mm nokrišņu ir 1 litrs ūdens uz jumta kvadrātmetra. Tikai jāņem vērā jumta slīpums, izvēle paliek jūsu. **LL**

Māris NARVILS,
LLKC Augkopības
nodaļas vecākais
speciālists dārzkopībā
e-pasts: maris.narvils@llkc.lv
tālrs. 29609943

LAUKU ATTĪSTĪBA

“JĀTNIEMI” – VIETA, KUR ATPŪSTIES

Brocēnu novada Blīdenes pagastā dzīvo daudzi aktīvi un strādīgi cilvēki. Vide un ainava arvien vairāk tiek sakopta. Viena no šādām aktīvām ģimenēm, kas par to rūpējas, ir Kristīne un Uldis Šampiņi, kuri saimnieko īpašumā “Jātnieki”, attīstot arī lauku tūrisma pakalpojumu.

Savu kopīgo dzīvi sākot, viņi iegādājās īpašumu “Jātnieki”. Kristīne teica: “Draugs mani ieveda šķūnī un pateica, ka te būs mūsu kāzas”... Uldis ir galdnieks, mākslinieks. Savā īpašumā, tajā vecajā šķūnī, viņš iekārtoja galdniecības darbnīcu. Taču apkārtnē bija ļoti nolaista. Saauguši krūmi, veca kūla. Lielais, skaistais ozols – briekšņos. Pieraduši dzīvot sakoptā vidē, abi jaunieši ķērās pie darba. Plāva, zāģēja krūmus, vāca visus vecos atkritumus un pamazām 15 gadu laikā izveidoja skaistu, sakoptu sētu. Pašā pagalma vidū goda vietā ir liels ozols, kas nupat atzīts par dižozolu. Vēl ir liels manteskurstenis, viens no retajiem vēstures lieciniekiem, uz kura katru gadu ligzdo stārķi. Šī dabiskā vide ar briežu bariem un skaistie saulrieti vedināja nodarboties ar tūrismu. Ja pašiem patīk, kāpēc nepadalīties ar citiem?

Kristīne un Uldis dejo Blīdenes pagasta tautas deju kolektīvā “Leti”, Kristīne māca dejas pašiem mazākajiem Blīdenes bērniem, un šīs abu iemaņas noder, arī organizējot visdažādākos pasākumus.

Ja gribi darīt – jāmacās

Stāsta Kristīne:

Kristīne un Uldis Šampiņi sagaida vecmeitu ballītes dalībniekus

– Es 2017. gadā pieteicos mācībām LLKC Saldus nodaļā “Laukiem būt!”. Pieteicos ar domu – ja reiz ir tādas mācības, kāpēc ne. Mācības izvērtās interesantas un man ļoti noderīgas. Iemācījies nebaidīties, sakārtot domas, rēķināt. Ļoti noderīgi uzlikt uz papīra vēlmes un iespējas. Sapratu, ko nozīmē mārketinga un reklāma, cik ļoti nepieciešams sevi, savu darbību popularizēt sociālajos tīklos. Mācību laikā izveidojās laba sadarbība ar LLKC Saldus uzņēmējdarbības konsultanti Signi Bumbieri. Man patīk organizēt un vadīt, taču nepatīk rakstīt projektus. Labi, ka ir konsultanti, kas var palīdzēt. Laba sadarbība izveidojās arī ar Saldus TIKS meitenēm. Papildus braucu mācīties

par lauku tūrismu uz Jaunpili. Sapratu, jo vairāk mācīšos, jo veiksmīgāk varēšu darboties savā topošajā biznesā. Mācību laikā ieguvu arī jaunus draugus.

Logo

– Domājot par nākotni, sapratām, ka vajadzīgs savs logo. Kādu rītu pamosoties, radās ideja. “Jātnieki” ir māju nosaukums, tam jābūt, bet ko vēl? Mūsu desmitgadīgā meita Renāte teica, ka tas ir elementāri. Tā kā nākotnē būs veloriksis – speciāls maršruts velotūristiem, tad jābūt ritenim – aplim. Vidū dižozols, mūsu māju lepnums, un pakavs, jo “Jātnieki”. Meita uzzīmēja pamatu, vīrs noformēja. Taču, lai būtu oficiāli – jāreģistrē. Tas nākotnē.

Ugunsdrošības

– Paši domājām, ka vēl neesam gatavi uzņemt viesus savā sētā. Taču bija vasara, jūlijs, mana vārdadiena. Teicu, ka vēlos svinēt savā stilā. Vienkārši un tajā pat laika oriģināli. Tā, kā būs raksturīgi tikai man.

Pašā sētas vidū goda vietā ir dižozols, bet pa labi – senais manteskurstenis

Foto: no Šampiņu ģimenes arhīva

Foto: no Šampiņu ģimenes arhīva

◀ 10. lpp.

Saldus Tūrisma un informācijas centra meitenes palīdzēja izveidot afišu, biju nodibinājusi labas attiecības ar profesionālu fotogrāfi, un ielikām sociālajos tīklos uzaicinājumu uz Burciņvakaru "Jātniekos". Vīrs iznesa lielos galdus, izveidoja bāru. Izmazgāju 50 burciņas uz kodu pasniegšanai, un meita, kurai savos desmit gados ļoti patīk gatavot, pagatavoja kokteiļus. Ar baltu veco "javu" atbrauca vietējais puisis Didzis, kurš spēlēja ģitāru un dziedāja. Tādā brīvā gaisotnē, katrs ar savu pledu, paņēmuši savu kokteilīti, ciemiņi sāsēda ābelīdārzā starp jaunajām ābelītēm. Izdevās jauks pasākums mierīgā gaisotnē, vērojot saulrietu un klausoties patīkamu mūziku. Bērniem par prieku nolikām trušu mājas, jo saimniecībā ir arī truši, vistas un bulļi, jo saprotu, ka ar tūrismu vēl nevaru nopelnīt.

"Jātniekos" ir vecs šķūnītis, kurā ir dažādas vecas lietas. Padomājām, ja pasākuma laikā ir lietuss, vajadzīga vieta, kur paslēpties. Sakārtojām šķūnīti, izcēlām vecās zirglietas, un sanāca atkal viena jauka vieta.

Pirmais pasākums izdevās, un tas iedrošināja. Pēc kāda laika māsa ar savām draudzenēm vēlējās mūsu sētā sarīkot vecmeitu ballīti. Atkal kas jaunns. Kopā ar vīru sarīkojām omulīgu, sirsnīgu vakaru saulrietā. Vīrs ir ne tikai koktēlnieks, bet arī muzikants. Viņš spēlēja ģitāru un dzied. Šādam pasākumam vajadzīgs pavisam citāds noformējums. Mazliet padomājot, izveidoju maigu, romantisku noskaņu.

"Vecīša cimdīņš"

Foto: no Šampīņu ģimenes arhīva

– Tuvojās Ziemassvētki, un kādu dienu man pazvanīja draudzene un teica: "Kāpēc mums ar bērniem jābrauc uz Ziemupi, ja varam tepat pie tevis sarīkot pasākumu. Padomā par to." Un, tiešām tas lika saņemties un padomāt, ko varētu darīt. Sagatavoju scenāriju pasakai par vecīša cimdīņu. Taču viena to nevarēju, tāpēc labi, ka

Foto: no Šampīņu ģimenes arhīva

"Jātniekos" viesiem tiek piedāvātas visdažādākās aktīvās spēles un rotaļas

ir atraktīvā māsa Inga un draudzenes Iveta un Inga, kaimiņiene Anna. Nu sākās aizrautīga gatavošanās, sadalījām zonas, par kurām katra meitene būš atbildīga. Savā sētā negribu neko mākslīgu, gribu visu dabīgu. Dabīga lielā egle ar dabīgiem rotājumiem. Radošās darbnīcas no galdnieka darbnīcā atrodamajiem materiāliem. Kad scenārijs bija pārrunāts ar meitenēm, sapratu, ka jāpalaiž reklāma. Saldus Tūrisma un informācijas centra meitenes izveidoja afišu, ieliku sociālajos tīklos un zvanīju, sūtīju e-pastus uz skolām. Braucu un liku afišas pie bērnu darbnīcām. Tad gaidīju. Vienu nedēļu – klusums. Otru nedēļu – klusums. Nodoma māju, nu, labi. Nekas nesanāks. Taču trešajā nedēļā sāka pieteikties bērnu grupas no dažādām skolām. Visvairāk no Jelgavas skolām, Druvas, Saldus. Pieteicās 22 grupas. Bija atbraukuši arī no Ziemupes izlūkot, ko mēs piedāvājam. Desmit dienas no rīta līdz vakaram bija nopietns darbs, un tas lika saprast, vai tas ir tas, ko vēlējāmies sasniegt, vai tiešām kam tādām esam gatavi. Vai izklaides tūrisms ir mūsu aicinājums. Gandarījums par paveikto bija liels. Atsauksmes labas.

Pasākums ar zirgiem

– "Jātniekos" pasākumi notiek tad, kad ir iedvesma kaut ko darīt. Pašlaik tas vairāk ir draugiem un ģimenei. Taču ne jau vienmēr viss iet gludi. Rīkojot pasākumu ar četriem zirgiem, saskārāmies ar dažādām problēmām. Aicinājām piedalīties meitenes ar saviem zirgiem, kurām tas ir hobijs. Katra zirga saimniece ir īpaša un saskata otrā konkurenti, tāpēc nelabprāt

kommunicēja savā starpā. Šoreiz mums bija vairāk uzmanības jāvelta jātniecēm, nevis atnākušajiem skatītājiem. Lai pasākums būtu interesants, jātniecēm bija jāveic dažādas stafetes gan ar zirgiem, gan pašām. Atrisinot šīs problēmas, esam gudrāki un nākotnē zināsim, kā izvairīties no tā un ko darīt.

Pašlaik mūsu mērķis ir radīt jautrus pasākumus. Lai cilvēkiem ir vieta, kur atpūsties laukā, svaigā gaisā, jo visa dzīve pāiet telpās pie datoriem. Katrs pasākums liek pašiem savākties un izveidot jaunu vietu. Ugunsкура vietu, lapeni, šķūnīti. Daudz palīdzēja draudzenes ar saviem vīriem. Mana mamma spēlēja akordeonu un vada latvju dančus. Tas viss kopā veido ģimeniskumu, un kopā mēs varam. Paldies visai manai ģimenei un draugiem.

Nākotne

– Nākotnes plāni mums saistās ar velotūrismu. Iegādāsimies velosipēdus, lai tūristi, kam nav pašiem savi, var ņemt un braukt. Maršrutā būs velobrauciens arī uz kaimiņu pagastu Remti, kur atklāta lauku sēta "Taciņa", mini zoodārzs "Silavas", lauku sēta "Kaijas" un Remtes parks ar Medību torni, Mīlestības ozolu. Priecāsimies, ja varēsim īstenot savus sapņus un radīt cilvēkiem vietu, kur aktīvi atpūsties. "Jātnieki" ir vieta, kur atpūsties Blīdenes pagastā. **LI**

Ilze TOMANOVIČA,
Brocēnu novada lauku
attīstības konsultante
e-pasts:
ilze.tomanovica@llkc.lv
tālrs. 27806185

MEŽSAIMNIECĪBA

DABAS SKAITĪŠANAS DATUS PIRMAIS UZZINA ĪPAŠNIEKS!

Latvijas daba ir mūsu nacionālā bagātība, tāpēc valstij un tās iedzīvotājiem kā gādīgiem saimniekiem ir jāzina, kāda, cik daudz, kādā kvalitātē un kurās vietās atrodama dabas daudzveidība, kādi ir nepieciešamie pasākumi, lai to saglabātu un nodrošinātu pastāvēšanu arī nākotnē.

Dabu skaita jau trešo gadu

Latvijā jau trešo gadu tiek skaitīta daba jeb uzskaitīti Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamie biotopi – viendabīgas teritorijas, kurās sastopama liela bioloģiskā daudzveidība, piemēram, bioloģiski vērtīgi zālāji, dabiskoties sākušās mežaudzes, purvi, avoksnāji, cilvēka mazietekmēta jūras piekraste, kāpas un upes.

ES nozīmes aizsargājamo biotopu uzskaitē ES ietvaros ir plaši izplatīta, ikviena dalībvalsts noteiktā laika periodā veic šādu dabas vērtību apzināšanu un datus iesniedz ES. Tā kā šajā savienībā esam iestājušies salīdzinoši nesen, Latvijā šis process jeb dabas skaitīšana visas valsts teritorijā notiek pirmo reizi. Līdz šim mūsu valstī tika pēfītas atsevišķas teritorijas dažādos laika periodos, kādam apzinot Latvijas, bet citam ES aizsargājamus biotopus.

Šobrīd tiek skatīta visa valsts teritorija pēc vienotas metodikas, lai varētu salīdzināt un analizēt pašreizējo biotopu skaitu un stāvokli. Turklāt Dabas aizsardzības pārvalde, īstenojot vērienīgo inventarizāciju, par piemēru ņem labāko praksi.

Apsekojuma vēstules saņem daudzi, rezultātus – tikai biotopu īpašnieki

Jau aprīlī pārvaldes uzdevumā eksperti sāks apsekot Latvijas novadus. Tāpat kā divās līdzšinējās sezonās, jau marta beigās un aprīļa sākumā ikviens īpašnieks, kura īpašumā šogad viesosies eksperts, saņems informatīvu vēstuli uz savu deklarēto adresi. Apsekojumi tiek veikti pavasarī, vasarā un rudenī. Pēc tam

pārvalde saņem aizpildītās anketas, piemēram, decembrī saņēma 32 000 anketu par 2018. gada apsekojumiem, kas ziemas periodā tiek dokumentāli caurskatītas, lai izslēgtu datu neprecizitāti.

Tā kā bioloģiski vērtīgo zālāju īpašniekiem gada sākumā ir iespēja pieteikties Lauku atbalsta dienesta atbalsta maksājumiem, zālāju anketas ik gadu tiek skatītas prioritāri. Abu sezonu ietvaros kopumā jau vairāk nekā 10 000 bioloģiski vērtīgo zālāju īpašnieki ir saņēmuši rezultātus, lai, ja to vēlas, var saņemt atbalsta maksājumus.

Tāpat apsekojumu rezultātus par visām biotopu grupām ir saņēmuši visi īpašnieki, kuru īpašums ietilpst esošajās 17 īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kurām tiek izstrādāti dabas aizsardzības plāni. Tuvāko mēnešu laikā Pārvalde izsūtīs apsekojumu rezultātus arī saldūdens, alu un atsegumu un piejūras biotopu īpašniekiem. Vēstuli saņems tikai īpašnieks (nevis apsaimniekotājs), ja biotops ir konstatēts apsekojuma ietvaros. Ja biotops nav konstatēts, vēstule netiks sūtīta.

Īpašnieks varēs saņemt apsekojuma rezultātus

Tiklīdz īpašnieks saņems informatīvo vēstuli pa pastu, vienlaikus jaunākie dati tiks publiskoti dabas datu pārvaldības sistēmā *Ozols* (<https://ozols.gov.lv/pub>), lai nodrošinātu informācijas apriti un jaunāko datu pieejamību. Šo datu pieejamība palīdz samazināt administratīvo slogu un laika resursu patēriņu dažādu atļauju sagatavošanā un izsniegšanā, jo *Ozols* būs savietots ar citām valsts informācijas sistēmām.

Tāpat, izmantojot datu bāzēs iekļauto informāciju, būs iespējams mērķtiecīgāk plānot uzņēmējdarbību, rēķinoties ar īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izplatību. Daudzos gadījumos zemju īpašniekiem nebūs jātērē privātie līdzekļi ekspertizēm, lai pieteiktos atbalsta/kompensāciju maksājumiem, saņemtu būvatļaujas vai tehniskos noteikumus.

Ikviens īpašnieks, kas 2017. vai 2018. gadā ir saņēmis vēstuli par dabas skaitīšanas eksperta apsekojumu, bet rezultātu atbildes no pārvaldes vēl nav, un kam šobrīd ir vajadzīgi jaunākie dati saimnieciskās darbības uzsākšanai, attīstībai, infrastruktūras vai teritorijas labiekārtošanai un citu iemeslu dēļ, var iesniegt pārvaldei rakstisku iesniegumu, minot savu vārdu, uzvārdu, kontaktinformāciju, sev piederošā īpašuma kadastra numuru un pamatojumu datu nepieciešamībai. Iesniegums tiks izvērtēts un, ja dati ir pārbaudīti un pieejami, īpašnieks informēts par apsekojuma rezultātiem.

Dabas skaitīšana jeb projekts "Priekšnosacījumu izveide labākai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai Latvijā" tiek īstenots ar ES Kohēzijas fonda (85%) un Latvijas valsts (15%) atbalstu. Visu dabas skaitīšanas aktivitāšu īstenošana paredzēta līdz 2023. gadam, biotopu izplatības un kvalitātes noteikšanas jomā līdz 2019. gada 31. decembrim.

Plašāka informācija par dabas skaitīšanas aktivitātēm pieejama vietnē www.skaitamdabu.gov.lv.

Ilze Reinika, Dabas aizsardzības pārvalde

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

BRISELES GAITEŅOS

PĒTĪJUMS PAR KLP IETEKMI UZ VIDĪ

ES Kopējā lauksaimniecības politika (KLP) ir veicinājusi videi draudzīgu saimniekošanu un, atbalstot ģimenes saimniecību pastāvēšanu, nodrošinājusi daudzveidības saglabāšanu laukos, un mazinājusi zemes degradāciju, secināts Eiropas Komisijas (EK) publiskotajā pētījumā par KLP klimata pasākumu efektivitāti ES.

KLP, kas tika ieviesta 1962. gadā ar mērķi atbalstīt visiem ES pilsoņiem pieejamu un kvalitatīvu pārtiku, 2013. gadā tika papildināta ar vēl vienu mērķi – klimata pārmaiņu mazināšana. Progress mērķa sasniegšanā aprakstīts EK publiskotajā pētījumā. Tajā secināts, ka kopš 1990. gada lauksaimniecības emisijas samazinājušās par vairāk nekā 20%. EK atzinīgi novērtē paveikto, to-

mēr norāda, ka nepieciešama pāreja uz vēl zaļāku lauksaimniecību, nosakot “augstākus vides klimata mērķus” un prasot lielāku dalībvalstu iesaisti un atbildību to sasniegšanā.

Pētījumā minēts, ka pasākums, kam ir pozitīva ietekme uz siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju samazināšanos, ir atbalsts tā sauktajai zaļināšanai (ilggaigā zālāju uzturēšanai, ekofokusa platībām u. c.). Izmantojot simulācijas modeli, secināts, ka šie pasākumi ik gadu lauksaimniecības emisijas samazina par 2%.

Pozitīva ietekme ir arī dalībvalstu Lauku attīstības programmām (LAP), īpaši uzsvērts pozitīvais iespaids, ko dod bioloģiskās lauksaimniecības atbalsts. Pētījumā secināts, ka LAP pasākumi katru gadu samazina emisijas par 1,5%.

Savukārt brīvprātīgais saistītais atbalsts (BSA), ko maksā nozarēm, kas saskaras ar ražošanas grūtībām, ne vienmēr dod labumu klimatam. Pētījumā konstatēts, ka BSA lopkopībai rada siltumnīcefekta gāzu emisiju neto pieaugumu, taču cik lielu, šobrīd nav iespējams aprēķināt. Vienlaikus atbalsts proteīnaugiem emisijas samazina, taču šis atbalsta veids netiek plaši izmantots.

EK norāda, ka šobrīd nav iespējams precīzi aprēķināt katra KLP pasākuma ietekmi uz klimatu, jo pastāv arī netiešā ietekme. Piemēram, platību maksājumu atbalsts veicina lauku saimniecību daudzveidības saglabāšanu visā Eiropā – dažādi saimniekošanas virzieni un ģimenes saimniecību atbalsts rada labumu videi. Ar pētījumu var iepazīties: <http://ejuz.lv/p7p>.

VĀC PARAKSTUS BIŠU GLĀBŠANAI

No 27. maija ES valstu pilsoņi aicināti parakstīt petīciju bišu glābšanai. To iesniedz EK, lai tā pieņemtu tiesību aktus ar mērķi saglabāt kukaiņu dzīvotnes, kas ir nesabojātas vides rādītājs.

EK 15. maijā nolēma reģistrēt Eiropas pilsoņu iniciatīvu “Glābiet bites! Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība un kukaiņu dzīvotņu uzlabošana Eiropā”. Tā vērsta uz obligātu mērķu noteikšanu, lai “padarītu bioloģiskās daudzveidības vei-

cināšanu par kopējās lauksaimniecības politikas vispārēju mērķi; krasī samazinātu pesticīdu izmantošanu, bez izņēmumiem aizliegtu kaitīgus pesticīdus un pārskatītu atbilstības kritērijus; veicinātu lauksaimniecības ainavu strukturālo daudzveidību; efektīvi samazinātu barības vielu daudzumu (piemēram, *Natura 2000*); efektīvi noteiktu aizsargājamās teritorijas; pastiprinātu pētniecību un uzraudzību un uzlabotu izglītību.”

Saskaņā ar līgumiem ES var veikt

juridiskus pasākumus tādās jomās kā iekšējais tirgus, lauksaimniecības politika, sabiedrības veselības aizsardzība un vides kvalitāte. Tāpēc EK uzskata iniciatīvu par juridiski pieņemamu un nolēma to reģistrēt. Ja gada laikā iniciatīvu atbalstīs vismaz viens miljons iedzīvotāju no vismaz septiņām dažādām dalībvalstīm, EK būs jāreaģē trīs mēnešu laikā. EK var izlemt, vai tā rīkosies atbilstoši pieprasījumam vai ne. Iespēja parakstīties: <http://ejuz.lv/p7e>.

EK IEROSINA UZLABOT CENU PĀRRREDZAMĪBU

EK maijā iesniedza priekšlikumu, kura mērķis ir darīt pieejamu būtisku informāciju par lauksaimniecības pārtikas produktu cenu noteikšanu visā pārtikas piegādes ķēdē.

Turpinot darbu pie taisnīgas ienākumu sadales visā pārtikas ķēdē un ražotāju sadarbības uzlabošanas, EK iesniegusi priekšlikumu, kas paredz cenu ziņošanu visā pārtikas ķēdē.

Lai gan ir pieejama plaša informācija par norisēm lauksaimniecības tirgos (cenas, produkcijas apjomi, krājumi u. c.), nav gandrīz nekādas informācijas par citiem nozīmīgiem tirgiem lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdē, proti, tirgiem, kas pārtikas pārstrādes un mazumtirdzniecības līmenī darbojas starp lauksaimniekiem un pa-

tērētājiem. Šī informācijas asimetrija starp lauksaimniekiem un citiem pārtikas piegādes ķēdes dalībniekiem ļoti nelabvēlīgi ietekmē lauksaimniekus tirgū un mazina uzticēšanos godīgai tirdzniecībai. Šāda tirgus attīstības informācijas nesniegšana no pārstrādātāju un mazumtirgotāju puses tiek dēvēta par lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdes “melno kasti”, kuru plānots atšifrēt ar šo priekšlikumu.

Ierosinātie pasākumi attieksies uz gaļas, olu, piena produktu, augļu un dārzeņu, laukaugu, cukura un olīveļļas nozari. To pamatā ir pastāvošās datu vākšanas sistēmas un procedūras, kas jau darbojas un ko operatori un dalībvalstis izmanto, lai Komisijai sniegtu tirgus informāciju; to tvērums tagad tiks paplašināts. Katra dalībvalsts būs atbildīga par cenu in-

formācijas un tirgus datu vākšanu. EK iesaka dalībvalstīm izvēlēties izmaksu ziņā visefektīvāko pieeju un mērķtiecīgi nepievērsties mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, lai mazinātu administratīvo slogu. Dalībvalstis datus paziņos EK, kas savukārt tos publicēs savā lauksaimniecības un pārtikas produktu datu portālā un ES tirgus novērošanas centros. Ir būtiski nodrošināt dalībvalstu sniegtās informācijas precizitāti un savlaicīgu iesniegšanu.

Saskaņā ar Komisijas labāka regulējuma procedūrām priekšlikums ir publicēts sabiedriskai apspriešanai, kas ilgs 4 nedēļas. Pēc tam to pieņems EK, un ir plānots, ka tas stāsies spēkā sešus mēnešus pēc pieņemšanas.

Informāciju sagatavoja **Iveta Tomsons**,
LLKC Apgāda vadītāja

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZŅĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2019. GADA JŪLIJĀ

		Terminšs	Jūnijs												Jūlijs												Augusts							
			5	10	11	15	16	17	19	20	25	26	27	28	30	1	5	6	10	11	14	15	17	18	21	22	24	25	29	31	1	15	20	31
Platību maksājumi		Vienotais platbimaksājumu iesniegums ar atbalsta apjoma samazinājumu																																
		Riska pārvaldība																																
		Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazas lauku saimniecības																																
		Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai																																
Lauku attīstības programmas pasākumi		Atbalsts ieguldījumiem ar lauksaimniecību nesaisītu darbību radīšanā un attīstīšanā (tūrisma aktivitātēm)																																
		Produktīvi ieguldījumi akvakultūrā																																
		Zvejas flotes modernizācija																																
		Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde																																
Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds		Inovācija																																
		PVN mēneša (ceturkšņa) deklarācija un maksāšanas termiņš																																
		Mikrouzņēmumu nodokļa pārskats																																
		Atskaites iesniegšanas termiņš un nodokļa maksāšanas termiņš - PASŅODARBINĀTAJIEM																																
Grāmatvedība un nodokļi		Dabas resursu nodokļa pārskats																																
		Atskaite par darījumu kvīšu izlietojumu																																
		Darījumu kvītis																																
		Skaidras naudas deklarēšana																																
Uzņēmumu ienākuma nodoklis		Iedzīvotāju ienākuma nodoklis																																
		Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija																																

Terminš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.
Iesniegumu un atskaitu apkopošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

NODERĪGI

PAR DARBU VASARAS BRĪVLAIKĀ SKOLĒNIEM UN VIŅU VECĀKIEM

Valsts ieņēmumu dienests atgādina, ka vienam no vecākiem ir tiesības saglabāt nodokļa atvieglojumu par bērnu, kurš ir vecumā līdz 19 gadiem un mācās vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iestādē, ja bērns strādā vasaras brīvlaikā (no 1. jūnija līdz 31. augustam).

Nemot vērā, ka daudzi skolēni vasaras mēnešos (no 1. jūnija līdz 31. augustam) strādā algotu darbu, VID informē par nosacījumiem, kas jāievēro gan vecākiem, kuru bērni strādā tikai vasarā, gan pusaudžiem, kas devušies darba gaitās.

Attiecībā uz bērnu (izglītojamo līdz 19 gadu vecumam), kurš strādās **tikai vasaras brīvlaikā** (no 1. jūnija līdz 31. augustam), vecākam nav algas nodokļa grāmatiņā jāsvīturo ieraksts par bērnu kā apgādājamo un atrašanās vecāka apgādībā netiek pārtraukta automātiski.

Vecākam saglabājas atvieglojums par apgādībā esošu personu 230 eiro mēnesī, un bērnam vasaras brīvlaika darba laikā tiek piemērots VID prognozētais neapliekamais minimums mēnesī, izņemot gadījumu, ja bērns strādā pie mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja.

Savukārt vecākiem, kuru bērni (izglītojamie līdz 19. g. v.) paralēli mācībām strādā mācību gada laikā, jāņem vērā, ka bērna atrašanās vecāka apgādībā tiek pārtraukta automātiski – tiklīdz skolēns uzsācis darba attiecības. Savukārt pēc tam, kad skolēns pārtraucis strādāt, vecākiem pašiem bērns jāatjauno apgādībā.

Algas nodokļa grāmatiņa

Algas nodokļa grāmatiņa ir pieejama tikai elektroniski VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmā un visas darbības, kas tajā veicamas, notiek elektroniski.

Skolēni, kuri nolēmuši sākt darba gaitas, var saņemt algas nodokļa grāmatiņu. Iesniegumu algas nodokļu grāmatiņas piešķiršanai var iesniegt elektroniski VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS) vai klātienē – jebkurā VID klientu apkalpošanas centrā. Skolēniem, kuri strādās vasaras mēnešos un maksās nodokļus vispārējā režīmā, algas nodokļa grāmatiņā jāatzīmē galvenā ienākuma gūšanas vieta (t. i., jāatzīmē attiecīgo darba devēju, pie kura bērns strādās). Tad darba devējs būs tiesīgs algai piemērot

VID prognozēto mēneša neapliekamo minimumu (šāda informācija darba devējam būs pieejama VID EDS).

Tas, vai algas nodokļa grāmatiņā ir atzīmēta galvenā ienākuma gūšanas vieta, būtiski ietekmēs saņemto ienākuma apmēru.

Nodokļu samaksas nosacījumi

Nodokļu samaksas nosacījumi ir atkarīgi no tā, kāds nodokļu maksāšanas režīms ir skolēna darba devējam:

- vispārējais nodokļu maksāšanas režīms;
- darba devējs ir lauksaimnieks;
- darba devējs ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs.

Vispārējā nodokļu maksāšanas režīma gadījumā, skolēnam sākot strādāt:

- darba devējs no algas maksā iedzīvotāju ienākuma nodokli 20% (23%, ja algas nodokļa grāmatiņā nav atzīmēta darba vieta vai skolēns algas grāmatiņā ir atzīmējis, lai piemēro 23%) un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 35,09%.

Sociālās iemaksas neveic, ja skolēns ir jaunāks par 15 gadiem. Citos gadījumos 11,0% darba ņēmēja sociālo iemaksu daļu darba devējs ietur no skolēna algas, savukārt 24,09% sociālo iemaksu daļu darba devējs maksā no saviem līdzekļiem.

- skolēnam, kurš ir nodarbināts vasaras mēnešos, ir tiesības algai piemērot VID prognozēto mēneša neapliekamo minimumu, ja viņam ir algas nodokļa grāmatiņa, kurā viņš ir atzīmējis savu darba vietu.

- skolēnam ir tiesības iesniegt gada ienākumu deklarāciju, lai saņemtu ie-

dzīvotāju ienākuma nodokļa pārmaksu, kas izveidojas no aprēķinātā gada diferencētā neapliekamā minimuma un darba vietā piemērotā VID prognozētā neapliekamā minimuma starpības.

- viens no vecākiem šajā gadījumā saglabā tiesības piemērot atvieglojumu par apgādībā esošu bērnu, ja bērns strādā tikai vasaras brīvlaikā.

- skolēnam ir pienākums iesniegt gada ienākumu deklarāciju, lai piemaksātu iedzīvotāju ienākuma nodokli, kas izveidojas no aprēķinātā diferencētā neapliekamā minimuma un darba vietā piemērotā VID prognozētā neapliekamā minimuma starpības.

Skolēns var novērst papildu nodokļa maksājumu, pirms darba uzsākšanas EDS algas nodokļa grāmatiņā atzīmējot “Nepiemērot prognozēto mēneša neapliekamo minimumu”.

Ja skolēns vasarā saņem sezonas laukstrādnieku ienākumu, strādājot lauku darbos (augļu koku, ogulāju un dārzeņu sējā vai stādīšanā, sējumu un stādījumu kopšanā, ražas novākšanā, augļu, ogu un dārzeņu šķirošanā):

- gūtajam sezonas laukstrādnieka ienākumam tiek piemērota nodokļa likme 15%, bet ne mazāka kā 0,70 eiro katrā nodarbinātības dienā.
- vecāks šajā gadījumā saglabā tiesības piemērot atvieglojumu par apgādībā esošu bērnu, ja viņš strādā tikai vasaras brīvlaikā.

Ja skolēns (neatkarīgi no viņa vecuma) vasarā strādā pie mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja:

- no skolēna ienākuma darba devējs – mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs – neietur sociālās iemaksas un iedzīvotāju ienākuma nodokli, jo tie veido daļu no mikrouzņēmumu nodokļa, ko darba devējs maksā no sava saimnieciskās darbības apgrozījuma.

- laika periodā, kamēr skolēns ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja darbinieks, viņš nevar atrasties vecāku apgādībā un vecāku gūtajam ienākumam nevar tikt piemērots atvieglojums par apgādībā esošu personu 230 eiro apmērā.

- vecāks šajā gadījumā zaudē tiesības piemērot atvieglojumu – tiklīdz skolēns uzsāks darba attiecības mikrouzņēmumā, apgādība tiks automātiski pārtraukta. **LL**

VID informācija

LLKC komanda "Novada Garša" pasākumā Valmierā

Bērni gatavo sviestmaizes šefpavāra vadībā

► 1. lpp.

Konkursa "Tautas garša" uzvarētāji produktu kategorijās:

- **Gaļas un zivju produkti, medus:** z/s "Arumi" (Rūjienas novads); SIA "Terūna" (Burtnieku novads); SIA "Pērkonkalns" (Valkas novads);

- **Piena produkti:** Jānis Joma, mājaražošana – "Gogelmogels" saldējums no Limbažu novada;

- **Augu izcelsmes produkti (tai skaitā augļu un dārzeņu produkti, tējas, garšvielas):** Sandra Vilne ar "Sandriņas ievārījumi" no Rūjienas novada;

- **Miltu izstrādājumi** – SIA "Ecco DS" ar zīmolu "Dadža kūkas" no Gulbenes novada;

- **Alkoholiskie dzērieni** – SIA "Veselības laboratorija" no Cēsu novada;

- **Bezalkoholiskie dzērieni** – SIA "Dabas prieks" no Gulbenes novada;

- **Ēdināšanas uzņēmums** (kafejnīca, restorāns) – Valmieras tehnikums.

Savukārt 1. jūnijā tika sarīkota "Novada Garša" augļu un dārzeņu pietura Siguldas pilsētas svētkos.

Nākamās "Novada Garša" pieturas citviet Latvijā:

29. jūnijs – Zivju pietura pie Nabas ezera Makšķerēšanas festivāla ietvaros Padures pagastā, Kuldīgas novadā (Kurzeme);

6. jūlijs – Maizes pietura Ribbes dzirnavu 150 gadu svinību ietvaros Cerāukstē, Bauskas novadā (Zemgale);

20. jūlijs – Piena pietura Krāslavas pilsētas svētku ietvaros (Latgale);

27. un 28. septembris – Visu "Novadu Garšu" satikšanās Rīgā, Hanzas peronā.

Pasākuma aktualitātēm var sekot: <https://www.facebook.com/NovadaGarsa/>

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,

LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

Bērniem patika spēle, ar kuras palīdzību varēja iepazīt, ko ēd dažādi dzīvnieki

Skolēnu pusdienu porcija

Skolu pavāres gatavo pusdienas

Lauku Lapa

Izdots SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" Apgāda

Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018

Tālrunis: 63050220

Apgāda vadītāja Iveta Tomsone

"Lauku Lapas" redaktore Dace Millere

Reģistrācijas Nr. 000740319

Iespiests SIA "IBC Print Baltic"

"Lauku Lapa" var abonēt Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163

Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma "Lauku Lapa" rakstus, atsaucē obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.